

Abstrakt

Tato práce si klade za cíl zachytit a popsat historicko-právní rámec v oblasti cestního a silničního práva v Československu v období od roku 1918 do roku 1992. Normativní základy právní úpravy silnic a cest v Československu v roce 1918 přejal Československý stát z právní úpravy rakousko – uherské. Do právního řádu Československého státu byly tyto rakousko – uherské právní předpisy převzaty recepčním ustanovením zákona č. 11/1918 Sb. z. a n. ze dne 28. října 1918, o zřízení samostatného státu československého. Obsahově práce čerpá jednak z primárních zdrojů, příslušných právních předpisů, a dále také z historické odborné literatury. Důležitým zdrojem poznání způsobu aplikace zkoumaného práva je prvorepubliková judikatura Nejvyššího správního soudu. Překvapivým poznatkem této práce je skutečnost, že v roce 1938 byla Ministerstvem veřejných prací předložena ke schválení Národnímu shromáždění republiky Československé tzv. velká silniční novela. Tento právní předpis s podrobností, která nebyla až do současné doby nikdy opakována, soustředil doposud roztržitěnou úpravu čítající desítky norem do jediného právního předpisu. Předloha tohoto zákona včetně důvodové zprávy se tak stala jedinečným zdrojem informací o právních a faktických poměrech v této oblasti, ačkoliv vzhledem k historicko-politickým událostem nikdy nevešla v platnost.

Lze shrnout, že oblast cestního a silničního práva byla v Československu v období první republiky řešena s velkou podrobností, která do poválečné právní úpravy nebyla převzata a právní předpisy přijaté po roce 1945 se vyznačují poměrně velkou strohostí a mezerovitostí, která dodnes přináší faktické, výkladové a aplikační problémy. Důležitý je také závěr, že teoretické východisko týkající se soukromého vlastnictví pozemku pod pozemní komunikací a jeho „věnování“ veřejnému užívání, nebylo současným právem aprobováno. Dnešní soudní praxe nejenže přiznává vlastníkům pod veřejnými pozemními komunikacemi právo na výkup zastavěných pozemků, ale též právo na vydání bezdůvodného obohacení, k němuž je povinen vlastník pozemní komunikace. Od pokrokových právních teorií počátku 20. století lze tak zaznamenat v rozhodovací praxi dnešních soudů návrat k absolutistickému pojmání vlastnictví.